

Det Anarkistiska Biblioteket

Den ryska fackföreningsrörelsen

Alexander Schapiro

Alexander Schapiro
Den ryska fackföreningsrörelsen
1926

Syndikalismen #1 1926

www.anarkistiskabiblioteket.se

1926

Innehåll

Kongressens sammansättning.	4
Avgifter och finanser.	6
Löner och ackordsarbete.	7
Den nya fackföreningspolitiken.	10

Trots alla arbetaredelegationer - engelska, belgiska, svenska, norska och tusen andra - som vandra till det nya Mecka för att där söka det ryska folkets lycka och det ljus, som skall lysa över den övriga världens befriande revolution, har den ryska arbetareklassen ingenting att visa dessa gäster, som den kan kalla sitt eget verk, oberoende av varje inblandning från regeringen.

Vi känna icke vad som rör sig i det innersta hos dem, som, efter de otaliga officiella visiter som de ryska ledarna så väl förstå att organisera, vända tillbaka hem. Det är sant att de utländska delegationer, som fara till Ryssland för att "på ort och ställe studera" bolsjevismens välgärningar, i de flesta fallen äro sammansatta av kommunister, som fara dit för att knäböja inför Lenins balsamerade lik, för att delta i studieparader och sedan vid återkomsten kunna vinna nya proselyter åt sitt lands kommunistiska parti. Antingen komma dessa delegationer till Ryssland för att bli förda bakom ljuset, eller resa de tillbaka utan att ha *sett* någonting, oaktat de betraktat en hel del ting.

För att få en klar uppfattning om vad som tilldrager sig i Ryssland, är det tillräckligt att uppmärksamhet följa sovjetpressen - om det är möjligt att uppehålla sig i landet och känna språket. Denna press erbjuder så mycket större intresse, eftersom den är den enda, som har rätt att existera på området för de *Socialistiska* Republikernas Union, och eftersom den till sitt väsen är en regeringspress. Även om den ibland smyckar sig i en falsk oavhängighets mantel.

Då, som bekant, det ryska kommunistiska partiets centralkommitté är det dirigerande organet icke blott för sitt eget parti utan för all verksamhet på det politiska och ekonomiska livets område i Ryssland, så måste varje pressorgan - må det vara en fackföreningstidning, en vetenskaplig tidskrift eller en litterär revy - bära centralkommitténs för det ryska kommunistiska partiet märke.

Som vi skola se längre fram mottager den ryska arbetarerörelsen, liksom varje ringaste funktionär i tjecken, order och direktiv från denna allsmäktiga kommitté.

Låt oss vända oss till de ryska fackföreningsorganen för att se hur och i vilken riktning arbetarerörelsen utvecklar sig och vilka drag som äro mest utmärkande för denna rörelse.

För att göra oss reda härför, så låt oss först kasta en blick på den sista ryska fackföreningskongressen, som ägde rum i november 1924. Denna kongress var av särskilt stor betydelse vid detta tillfälle. På ena sidan var det denna kongress, vid vilken delegationen från de engelska Trades Uni-

ons var närvarande med Purcell i täten. Detta sammanträffande i Moskva ledde något senare till bildandet av den engelsk-ryska kommittén för facklig enighet. Å andra sidan gävo vid denna kongress de ryska fackföreningsledningarna nya direktiv till fackföreningarna - i fullkomlig underkastelse under de beslut om fackföreningarnas uppgifter, som fattats av det ryska kommunistiska partiets kongress, vilken hade ägt rum före den fackföreningskongress, om vilken vi nu tala.

Ett karakteristiskt drag: alla ryska kongresser av betydelse, såsom fackföreningskongresser, industriella kongresser, till och med kongresserna för de lagstiftande institutionerna i de ryska staterna - Centrala exekutivrådet för U. R. S. S. - avhållas *efter* det kommunistiska partiets kongress, för att man på detta sätt skall kunna fasthålla vid en gemensam aktionslinje - eller reaktionslinje - för hela statsmaskineriet i alla de politiska, ekonomiska och kulturella förgreningar, för vilka partiet anser det vara opportunt.

Det officiella organet för de ryska fackorganisationernas centralråd, "Vestnik Trouda" (Arbetets budbärare), som på grund av sin officiella ställning samtidigt är det ryska kommunistiska partiets propagandaredskap, offentliggör vissa mycket intressanta saker beträffande denna kongress i november 1924. Vi skola återge en del av det intressantaste materialet.

Kongressens sammansättning.⁽¹⁾

Kongressen bestod av 1,055 representanter, av vilka 858 hade beslutande röst och 197 - rådgivande röst. Dessa 1,055 delegater representerade 6,367,300 medlemmar. Denna siffra är imponerande, i synnerhet när man erinrar sig, att de tyska reformistiska fackföreningarna, i ett utpräglat industriland där arbetarna äro i besittning av medfödd organisationskultur, enligt de siffror, som lämnades vid den senaste kongressen, endast räkna omkring 4 miljoner medlemmar. Förklaringen över att det i det industrialiserade och disciplinerade Tyskland finns färre medlemmar än i Ryssland med sin ringa utvecklade industri är icke svår att finna. Före införandet av Nep var det fackliga medlemskapet obligatoriskt i Ryssland. Avgifterna avdrogos automatiskt från lönerna. Efter införandet av Nep blevo bolsjevikerna nödsakade att förklara, att medlemskapet i de fackliga organisationerna skulle vara *frivilligt*. Emellertid är varje partiorganisation utom regeringspartiet och varje fackorganisation utom regeringsfackorganisa-

Denna resolution bevisar ett förhållande, som icke kan förnekas: att den icke blivit antagen om icke missnöjet bland de ryska arbetarna varit så starkt. Detta missnöje har tvingat det kommunistiska partiet att förklara, att en fackförening icke kan vara en partifilial, att den bör vara oavhängig av partiet om den skall kunna utföra den roll, som åligger den.

Steg för steg tvingas bolsjevismen att evakuera sina positioner och draga sig tillbaka. Det är därför som det kommunistiska partiet, samtidigt med beslutet om att mildra partiets herravälde inom fackföreningarna - vilket av centralkommittén själv erkänts vara ödesdigert - frångår dessa fackföreningar - vilka till följd av den nya politiken kunna bli mindre och mindre bolsjevikiska - rätten att intervensera i industriens organisation och landets ekonomi.

Återstår statskapitalism och röd fascism.

⁽¹⁾ L. Magasiner, "Composition du VI-e Congrès Des Syndicats de l'URSS", *Vestnik Trouda*, Januari 1925, sida 78.

samheten och försvagas härigenom fackföreningarnas auktoritet i de stora arbetaremassornas ögon...”

”...Partiets centralkommitté erinrar alla partiorganisationer om, att fackföreningarna äro de stora sammanslutningarna av partilösa arbetare, att arbetet i deras mitt icke kan bedrivas med framgång utan på basis av övertygande metoder, med disciplin baserad på kamratskap, genom utvecklandet av en omfattande aktivitet på alla det fackliga livets områden från deras sida, som de sammansluta. Det är i fackföreningen en sund arbetaredemokrati i högsta möjliga grad måste förverkligas. Befallandets och det småaktiga förmynderskapets metoder måste mindre än någonsin tillåtas beträffande fackföreningarna.”

”...Fackföreningarna ha skapats och uppbyggts av vårt parti. Under partiets ledning ha de utvecklat sig och uppnått en stor framgång. Deras framgångar och deras brister äro framgångar och brister för vårt parti och för sovjetmakten, vilken fackföreningarna stödja.”

”Partiet äger i fackföreningarna ett mäktigt maskineri genom vilket det kommunistiska inflytande och den kommunistiska politiken kan utbredas bland hela massan av partilösa arbetare och genom deras inflytande bland miljonerna av bönder...”

”...Centralkommittén betraktar det som sin plikt att för alla partiorganisationer påpeka nödvändigheten av ett mera förbindligt, mera delikat, mera klokt uppträdande gent emot fackföreningarna, om nödvändigheten av en förändring av metoder för uppnåendet av partiets syften. Kommenderandet och det småaktiga förmynderskapet måste definitivt förkastas.”

Sådana äro de sanningar, som det kommunistiska partiets centralkommitté nyss förkunnat. Intet partiförmynderskap över fackföreningarna längre! Men... med ett ombyte av metoder - *bevara partiets förmynderskap inom fackorganisationerna*. Beträffande formen - arbetaredemokrati; beträffande det verkliga innehållet - fortfarande det kommunistiska partiets diktatur.

tionen strängeligen förbjudna. Och å andra sidan blir den arbetare, som icke inträder i regeringsfackorganisationerna, förföljd både ekonomiskt och politiskt på ett sådant sätt, att den ovan angivna siffran icke blott kan betraktas som antalet organiserade arbetare, utan även som antalet arbetare och anställda i hela landet.

Av dessa 6,367,300 organiserade äro 778,300 anställda tjänstemän i olika regerings- och privata institutioner. Detta innebär att byråkratien slukar 12,2% av det totala antalet arbetare. Tjänstemännens förbund måste således vara det numeriskt starkaste näst efter järnvägsmännens förbund, som har 805 200 medlemmar. Men i verkligheten representera tjänstemännen den största ”industrien”, ty man får icke glömma, att enligt organisationernas industriella uppdelning alla tjänstemän i en sovjetindustri äro inskrivna som medlemmar i fackföreningarna tillhörande deras respektive industrier. Det är således alldeles säkert, att antalet tjänstemän överstiger miljonen, vilket ger till resultat, att åtminstone 16% av arbetarebefolkningen måste inrangeras under rubriken funktionärer och tjänstemän.

En intressant företeelse på denna kongress var, att av 1,055 representanter icke mindre än 688 voro fackföreningspresidenter! Med andra ord: mer än 65 procent av delegaterna innehade den mest betydelsefulla platsen i sin fackförening. För det första intresserar sig icke den stora massan för fackföreningslivet, denna massa som mot sin önskan blivit inregistrerad i en organisation med trånga gränser och baserad på regeringspartiets förmynderskap. Denna massa tar därför ingen del, eller en helt passiv del i valen. Dessutom företagas valen av kongressdelegater vid sammanträde med fackföreningsstyrelserna eller till och med av exekutivkommittéerna, vilket tryggar presidentens val som kongressrepresentant. För övrigt är denne president alltid en inflytelserik medlem av det kommunistiska partiet, och detta är ytterst den bestämmande.

Men för övrigt utgjordes 94,8% av kongressrepresentanterna av fackföreningspresidenter (688), ordförande i fabrikskommittéer, fackföreningssekreterare, medlemmar av exekutivkommittéer och chefer för de departementala fackföreningssammanslutningarna.

Härtill komma ytterligare 47 representanter, eller 4,6% som närmast ha ställning som fackföreningsfunktionärer: resande fackliga ombudsmän, fackföreningsinstruktörer och andra befattningshavare.

Endast 7 kongressrepresentanter eller 0,6% voro icke innehavare av dylika poster och således valda direkt ur arbetarnas mitt. Kongressen var således i utomordentlig grad en funktionärskongress.

Beträffande kongressens ideologiska fysionomi visa oss följande siffror, till vilken utomordentlig grad diktaturens skruv blivit åtdragen, och hur den omöjliggör varje möjlighet till oavhängig meningsyttring. Av de 1,055 representanterna voro 1,042 kommunister, d. v. s. 98,8% av hela antalet, medan 13 voro partilösa, eller 1.2%. Dessa siffror äro ett lysande exempel på vad man kan åstadkomma även på andra områden av det sociala livet i Ryssland. De visa särskilt hur tjeckisterna ha gjort rent bord med varje annan ideologi än den av bolsjevikiska staten erkända och påtvingade.

Avgifter och finanser.

”Den centrala frågan i fackföreningsarbetet”, skriver Guéguétchkori i en artikel om fackföreningsfinanserna på VI ryska fackföreningskongressen,⁽²⁾ ”har varit den om *individuella avgifter*. När regeringens understöd blivit undandraget fackföreningarna, ha dessa sett sig nödsakade att betrakta avgifter från medlemmarna som den enda källan till existens.”

Det är först nu vi officiellt erfara att innan införandet av de individuella avgifterna fackföreningarnas existens baserades på statens allmänna budget. Hur många gånger ha vi icke tidigare påstått det, och hur många gånger har man icke i formella - förklarat motsatsen. Nu, sedan den bolsjevikiska regeringen blivit nödsakad att följa Neps direktiv, har den stängt sin kassa för fackföreningarna, och nu ”förstår” man den stora betydelsen av individuella avgifter. ”Vid det samvetsgranna och frivilliga betalandet av sin medlemsavgift”, säger Guégnétchkori,⁽³⁾ ”vill den organiserade också veta vart hans pengar ta vägen. Säkerligen kan han icke vara tillfredsställd med det förhållande, som ofta fastslagits under senaste tiden, att den största delen av fackföreningskassan går till underhållandet av funktionärerna.” Det är i själva verket notoriskt, att fackföreningarnas rent byråkratiska utgifter, avlöningar åt funktionärer, skriverier av alla slag, etc. - i de flesta fall överskriva hälften av medlemsavgifterna. Denna fackföreningarnas budgetära oavhängighet förhindrar ingalunda fackföreningarnas politiska och ekonomiska underordnande den bolsjevikiska regeringen. Detta slaveri förblir, som hittills, hörnstenen i den bolsjevikiska fackföreningsrörelsen.

⁽²⁾ *Vestnik Trouda*, Januari 1925, sida 154.

⁽³⁾ *Vestnik Trouda* Januari 1925, sida 159.

som utmärkas genom försök till direkt och inkompetent ingripande i de industriella företagens administration och ledning, genom en sammanblandning av de fackliga funktionerna med statens ekonomiska funktioner, och genom att de fackliga organisationerna och deras representanter inför arbetarna försvara alla av administrationen för statens ekonomiska organ vidtagna åtgärder eller framställda förslag.”

”Detta är speciellt menligt och farligt, ty detta förvandlar fackorganisationerna till ett annex, till ett politiskt departement förbundet med statens ekonomiska organ, och leder till ett förglömmande av de väsentligaste funktionerna - de att vara representanter och försvarare av arbetarnas ekonomiska intressen - och inför i industriens administrativa system ett skadligt element av dubbelhet och oansvarighet.”

Detta dunderslag med adress till den ryska arbetarerörelsen bör man hålla i minnet. Men framförallt är det av vikt att erinra sig, att *fackorganisationerna i Ryssland icke få lov att blanda sig i industriens ledning och förvaltning*; att deras roll blir densamma som i *alla* borgerliga, imperialistiska och kontrarevolutionära länder: att försvara arbetarnas ekonomiska intressen emot statens ekonomiska organ. Dithän har man alltså kommit åtta år efter oktoberrevolutionen.

I olika ”borgerliga” länder kämpar den organiserade arbetareklassen för rätten att inblanda sig i fabrikernas ledning. I Ryssland, där man tycker att arbetarna skulle råda, där rekommenderas deras organisationer att icke lägga sin näsa i saker som icke angå dem.

Men centralkommitténs resolution begränsas icke till de fackliga organisationernas uppgifter. Den sysselsätter sig även med kommunisternas roll inom fackorganisationerna.

”Vid sidan om en småaktig inblandning från partiorganens sida i de fackliga organisationernas dagliga liv, förekommer det ofta föga allvarliga val av funktionärer som skola dirigera dessa organisationer; deras allt för ofta förekommande omplaceringar tack vare vilka den fackliga demokratien ofta våldföres; partiorganens bestämmande över flertalet frågor som beröra arbetsförhållande, löner, kollektiva avtal, etc. På detta sätt överskridas de normala metoderna för den fackliga verk-

De ”borgerliga” staterna behöva blott låta sig inspireras av exemplet och förklara att de göra det för proletariats välbefinnande.

Den nya fackföreningspolitiken.

Denna servila underdånighet för regeringen, hela denna politik, som föres av den fackliga organisationens ledare, har fullständigt paralyserat fackföreningslivet i Ryssland. Något fackföreningsliv existerar icke. Detta sakernas tillstånd, framkallat av det kommunistiska partiets diktatur, göres ännu mera odrägligt på grund av den servila roll som spelas av de kommunister, som blivit placerade i spetsen för den fackliga organisationen. Men ställningen är sådan, att den förskräcker dess egna skapare. Vi se denna fruktan i den resolution, som antogs i plenum av det kommunistiska partiets centralkommitté den 10 oktober 1925. Efter att först ha gratulerat sig själv till den ”framgång” som uppnåtts av den ryska fackorganisationen tack vare det kommunistiska partiets beundransvärda förutseende, tillintetgör centralkommittén sitt eget uttalande genom följande:⁽⁷⁾

”Fackföreningarna”, säger resolutionen,

”ha ofta visat sig odugliga till att komma i höjden med sin uppgift, ha ådagalagt en anda av ensidighet, sätta ofta tillbaka i andra ledet deras huvudsakliga och mera viktiga uppgift - den att försvara de massors ekonomiska intressen, som de sammansluta med syfte att höja deras materiella och intellektuella nivå.”

”Detta leder å sin sida oundgängligen till att man från fackorganisationers sida fäster otillräcklig hänsyn till de breda arbetaremassornas krav och fordringar, leder till återuppväckandet av militär-kommunistiska metoder, till otillräcklig uppmärksamhet för viktiga detaljer inom fackföreningsrörelsen, någon gång till kriminell vårdslöshet vid utgivandet av medlemmarnas bidrag, till ådagaläggande av formalism och byråkrati.”

”Centralkommittén betraktar som menliga sådana ensidiga utslag som man vanligen kallar ’administrativa industriella avvikelser’, vilka framträda i olika fackliga organisationer, och

⁽⁷⁾ *Pravda*, nr 238, 17 oktober 1925.

Löner och ackordsarbete.

För att kunna intensifiera produktionen, vilken, trots alar förutgående ansträngningar, blev mer och mer katastrofal, beslutade den bolsjevikiska regeringen för ett års tid sedan att införa ackordsarbete, och lät de ryska fackorganisationernas centralkommitté adoptera detta system. Som bekant kämpar arbetareklassen i nästan alla länder emot denna raffinerade exploateringsmetod, som gör arbetsdagen lång och märkbart förminskar lönen. Men den bolsjevikiska regeringen, som endast tänker på produktionsmaskineriet och icke på producenten, har lättvindigt beslutat höja landets produktivitet genom en avskyvärd utsugning av arbetaren, till och med på bekostnad av arbetareklassens liv.

Men låt oss anföra några siffror till förklaring.

Här är först och främst en tablå över månadslönerna i läderfabrikerna i Leningrad (i guldrubel) för september och december 1924.⁽⁴⁾ Det gäller följande fabriker: 1. Skorokhod, 2. Radichtcheff, 3. Marxiste, 4. Komintern, 5. Bebel:

1. September: 73:80 December: 66:68 Minskning -9,8%
2. September: 73:96 December: 66:25 Minskning -10,5%
3. September: 66:87 December: 73:74 Ökning 10,27%
4. September: 66:82 December 53:25 Minskning -20,3%
5. September: 70:24 December 66:46 Minskning -5,4%

Förutom det förhållandet, att dessa löner äro under det nödvändiga levnadsminimum på grund av dyrtid på livsförnödenheterna, så se vi, att de ha sjunkit i december i förhållande till september. Denna sänkning har just åstadkommits därigenom att det var under denna period regeringen införde ackordsarbetet.

En annan tablå, som följer här nedan, lämnar oss jämförande siffror från läderindustrien i Moskwa beträffande produktiviteten och lönerna efter införandet av ackordssystemet.⁽⁵⁾ Dessa siffror gälla januari månad

⁽⁴⁾ Patapoff, *Skin- och läderarbetaren* nr 7 (115), 15 april 1925.

⁽⁵⁾ *Skin- och läderarbetaren* nr 7 (115), 15 april 1925.

1925, således efter fyra månaders erfarenhet av systemet. Siffrorna från oktober ha lagts till grund för jämförelser (=100%):

Fabriker (Hudar och skinn)

- Troujenik: Produktivitet 130.9% Löner 119.0%
- Chorkoj: Produktivitet 95.5% Löner 99.2%
- Zemlyatchka: Produktivitet 143.0% Löner 97.2%
- Troyekourvosky: Produktivitet 110.2% Löner 86.6%
- Krasny Postavchtchik: Produktivitet 216.7% Löner 118.9%
- Krasny Kojevnik: Produktivitet 137.4% Löner 114.5%

Fabriker (Skodon)

- Commune de Paris: Produktivitet 113.9% Löner 101.7%
- Boureveatnik: Produktivitet 154.4% Löner 127.6%
- Krasny Obouvchtchik: Produktivitet 120.3% Löner 212.8%
- Krasnaya Oborona: Produktivitet 296.3% Löner 93.0%
- Chkola: Produktivitet 115.1% Löner 91.4%

Av dessa siffror framgår det, att endast i ett fall har produktivitetsökningen framkallat en i förhållande till ökningen större lön. I ett annat fall har varken produktiviteten eller lönen nått upp till den höjd de hade i oktober 1924. Vid fem andra fabriker har lönen, trots att den är högre, dock sjunkit relativt i förhållande till den höjda produktiviteten. Slutligen har lönen i fyra andra fall blivit *absolut* mindre än den var förut, trots att produktiviteten stigit från 10 till 200%.

Vad måste väl följderna bli av ett sådant sakernas tillstånd? Svaret har nästan blivit oss givet i läderarbetareförbundets officiella organ. Se här vad en av specialisterna på arbetarestatistikens område i Ryssland, B. Margulin, säger oss om saken efter att ha studerat arbetet i fabriken Bourevestnik i Moskwa:⁽⁶⁾

⁽⁶⁾ Skinn och läderarbetaren nr 12 (120), 5 juli 1925.

”Ifrån november 1924 ha vi övergått till ackordsarbetet. Resultaten blevo följande: före införandet av detta system var genomsnittslönen för en arbetare 79 rubel i månaden; under ackordsarbetet har lönen uppgått genomsnittligt till (6 mån.) 90 rubel; lönen har således stigit med 14%. Lönestegringen har kommit till stånd genom höjning - i avsevärd grad - av arbetets intensitet.”

Författaren säger oss icke hur starkt produktiviteten stigit, men om vi taga i betraktande de siffror, som anföras från samma fabrik i ovanstående tablå, som gäller januari månad, så har den stigit mer än lönen. Men vad han redan sagt oss är, att stegringen av detta minimum av materiellt välstånd har skett på bekostnad av arbetarens energi, d. v. s. *på bekostnad av hans hälsa*. Men författaren är ännu tydligare i följande anmärkning:

”Arbetarnas frånvaro från arbetsplatsen på grund av indisposition har varit följande för de sex månader observationen gäller: november 5.3% av arbetarna; april 7.5%. Procentsiffrorna omfatta hela fabrikspersonalen, tjänstemännen inräknade. Men frånvaron från arbetsplatsen faller framför allt på de egentliga industriarbetarna; för dessa är frånvaron i början av januari i medeltal 11,5%. Frånvaron av hjälparbetare och tjänstemän är obetydlig... Det är odiskutabelt att man anstränger sig betydligt mera under arbetet; önskan att uppnå större lön är också mycket stark, även på bekostnad av den egna hälsan... Läkarna, som inspekterat, ha mer än en gång fäst uppmärksamheten på, att den hastiga tillväxten av sjukligheten bland arbetarna är en följd av den överdrivna ansträngningen under arbetet.”

Det måste observeras, att tidningens redaktion vid offentliggörandet av artikeln anmärker, att den publiceras som ett *diskussionsinlägg* - den vanliga formeln för att säga, att tidningen är rädd för att taga något som helst ansvar för författarens slutledningar. Ty dessa slutledningar innebär ett fördömande av ackordsarbetet, som införts av bolsjevikerna och understödes av fackorganisationerna. Man sätter staten över samhället, över människorna. Följaktligen: allt skall offras för den så kallade proletäriska staten, även arbetarnas liv och hälsa. Sådant är lösenordet hos de ledare, som det kommunistiska partiet har placerat i spetsen för de ryska fackorganisationerna.